

66/2009. (VI. 18.) AB határozat

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

Az Alkotmánybíróság az Országos Választási Bizottságnak az országos népszavazás kitűzésére irányuló kezdeményezés aláírásgyűjtő íve mintapéldányának, illetve az azon szereplő kérdés hitelesítésével kapcsolatban hozott határozata ellen benyújtott kifogás alapján meghozta a következő

határozatot:

Az Alkotmánybíróság az Országos Választási Bizottság 27/2009. (I. 30.) OVB határozatát a jelen határozatban foglalt indokolással helybenhagyja.

Az Alkotmánybíróság ezt a határozatát a Magyar Közlönyben közzéteszi.

Indokolás

I.

Egy magánszemély országos népszavazási kezdeményezés aláírásgyűjtő ívének mintapéldányát nyújtotta be hitelesítés céljából az Országos Választási Bizottsághoz (a továbbiakban: OVB). Az aláírásgyűjtő íven a következő kérdés szerepelt:

„Egyetért-e Ön azzal, hogy Magyarországon jelen népszavazást követő év január 1-jétől a gázszolgáltatás háztartási (lakossági) fogyasztói számára a szolgáltatás igénybevételének szüneteltetését követően ne kelljen csatlakozási díjat fizetni?” Az OVB az aláírásgyűjtő ív mintapéldányának hitelesítését a 27/2009. (I. 30.) OVB határozatával megtagadta.

Az OVB döntését azzal indokolta, hogy a kérdés nem felel meg az országos népszavazásról és népi kezdeményezésről szóló 1998. évi III. törvény (a továbbiakban: Nsztv.) 13. §-ában foglalt egyértelműség követelményének, mivel a választópolgárok számára azt sugallja, „hogy az eredményes népszavazást követően a gázszolgáltatás szüneteltetését követően ingyenes lesz a szolgáltatáshoz való újbóli csatlakozás. A földgázellátásba történő bekapcsolás mögött azonban egy szolgáltatás áll, amelynek valós költségigényét a szolgáltató más jogcímen, például az alapdíjban érvényesítheti, amely így nem az adott csatlakozó fogyasztót, hanem részarányosan valamennyi fogyasztót fogja terhelni. Mindezek alapján a kérdés a választópolgárokat megtéveszti, ezért nem hitelesíthető”.

A kezdeményező a törvényes határidőn belül kifogást nyújtott be az Alkotmánybírósághoz az OVB határozatával szemben. Álláspontja szerint a határozat indokolásában a hitelesítés megtagadása indokolása „nem helytálló”. Szerinte a „kérdés megalapozottan sugallja a választópolgár számára, hogy a szüneteltetést követően ingyenes lesz a szolgáltatáshoz való csatlakozás. A szüneteltetés ugyanis azt jelenti, hogy előzőleg a fogyasztó a szolgáltatást már igénybe vette, tehát a szolgáltatáshoz szükséges infrastruktúra korábban már teljes körűen kiépítésre került a számára. Ebben az esetben pedig a szolgáltatót semmilyen költség nem terheli a fogyasztás újbóli igénybevételét illetően.”

Ezért kérte, hogy az Alkotmánybíróság az OVB határozatát semmisítse meg, és az OVB-t kötelezze új eljárás lefolytatására.

II.

Az Alkotmánybíróság a kifogást az Alkotmány, a választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvény (a továbbiakban: Ve.) az országos népszavazásról és népi kezdeményezésről szóló 1998. évi III. törvény, (a továbbiakban: Nsztv.) alábbi rendelkezései alapján vizsgálta meg:

Az Nsztv. vonatkozó rendelkezései:

„13. § (1) A népszavazásra feltett konkrét kérdést úgy kell megfogalmazni, hogy arra egyértelműen lehessen válaszolni.

(2) A konkrét kérdést a kezdeményezésben megfogalmazott formában kell népszavazásra bocsátani.”

A Ve. vizsgálatba bevont rendelkezései:

„130. § (1) Az Országos Választási Bizottságnak az aláírásgyűjtő ív, illetőleg a konkrét kérdés hitelesítésével kapcsolatos döntése elleni kifogást a határozat közzétételét követő tizenöt napon belül lehet - az Alkotmánybírósághoz címezve - az Országos Választási Bizottsághoz benyújtani. (...)

(3) Az Alkotmánybíróság a kifogást soron kívül bírálja el. Az Alkotmánybíróság az Országos Választási Bizottság, illetőleg az Országgyűlés határozatát helybenhagyja, vagy azt megsemmisíti, és az Országos Választási Bizottságot, illetőleg az Országgyűlést új eljárásra utasítja.”

III.

A kifogás nem megalapozott.

1. Az Alkotmánybíróság hatáskörét a jelen ügyben az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény 1. § h) pontjában foglaltaknak megfelelően a Ve. 130. §-a határozza meg. Az Alkotmánybíróság kifogás alapján lefolytatott eljárása jogorvoslati eljárás, melynek során az Alkotmánybíróság - alkotmányos jogállásával és rendeltetésével összhangban - azt vizsgálja, hogy a beérkezett kifogás megfelel-e a Ve. 77. § (2) bekezdése a)-c) pontjaiban, valamint a 130. § (1) bekezdésében foglalt feltételeknek, valamint az OVB az aláírásgyűjtő ív hitelesítési eljárásában az Alkotmánynak és az irányadó törvényeknek megfelelően járt-e el.

A kifogás a törvényi feltételeknek megfelel, ezért azt az Alkotmánybíróság a Ve. 130. § (3) bekezdése alapján érdemben bírálta el.

2. A kifogás alapján az Alkotmánybíróság azt vizsgálta, hogy az OVB határozatával ellentétben, mint T. E. állítja, megfelel-e az egyértelműség követelményének a népszavazásra feltenni kívánt kérdés, amely a gázszolgáltatás igénybevételének szüneteltetését követően fizetendő csatlakozási díj eltörlésére irányul.

Az Alkotmánybíróság már több határozatában foglalkozott az Nsztv. 13. § (1) bekezdésében foglalt a népszavazásra feltenni kívánt kérdésekkel szemben támasztott egyértelműség követelményével [51/2001. (XI. 29.) AB határozat, ABH 2001, 392, 396.; 25/2004. (VII. 7.) AB határozat, ABH 2004, 381, 386.; 24/2006. (VI. 15.) AB határozat, ABH 2006, 358, 362.; 26/2007. (IV. 25.) AB határozat, ABH 2007, 332, 342.]. Az Alkotmánybíróság gyakorlata az egyértelműség követelményét a népszavazáshoz való jog érvényesülésének alkotmányos garanciájaként értelmezi. A népszavazásra bocsátott kérdésnek egyrészt a választópolgár, másrészt a jogalkotó számára egyértelműnek kell lennie. A választópolgári egyértelműség követelménye szerint a népszavazásra feltett kérdésnek egyértelműen eldönthetőnek kell lennie, arra a választópolgárnak „igen”-nel vagy „nem”-mel kell tudnia válaszolni. Ebből következően a túl bonyolult, érthetetlen, értelmezhetetlen, félreérthető vagy félrevezető kérdés nem tekinthető egyértelműnek.

A választópolgári egyértelműség része, hogy a választópolgárok világosan lássák a népszavazásra bocsátott kérdés megválaszolásának lehetséges következményeit.

A jelen esetben népszavazásra bocsátandó kérdés tárgya a fogyasztó által gázszolgáltatás szüneteltetése esetén fizetendő csatlakozási díj eltörlése a hatályos jogszabályi környezetben értelmezhetetlen, amelynek oka a következő.

A földgáz közüzemi díjainak megállapításáról szóló 96/2003. (XII. 18.) GKM rendelet 13. § (5) bekezdése értelmében a fogyasztó kérheti a gázszolgáltatás szüneteltetését. Ilyenkor a szüneteltetés idejére a háztartási alapdíjat nem kell megfizetni, a gázmérőt azonban le kell szerelni, amelynek költségeit a háztartási fogyasztó köteles megfizetni. A gázmérő le- és felszerelésének díját a szolgáltató Üzletszabályzata határozza meg. Vagyis szüneteltetés után a gázszolgáltatás igénybevételi lehetőség visszaállításakor nem csatlakozási díjat, hanem a gázmérő óra le-, illetve felszerelésének költségeit kell a fogyasztónak megfizetnie.

A csatlakozási díj fizetési kötelezettségről egyébként az együttműködő földgázhálózat fejlesztéséért szedhető csatlakozási díjról szóló 74/2006. (X. 31.) GKM rendelet rendelkezik. E rendelet nem teszi lehetővé a díjszedésre jogosultnak a szolgáltatás huzamosabb időn keresztül történő igénybe nem vétele esetén az egyszer már megfizetett csatlakozási díj ismételt felszámítását. A csatlakozás ugyanis az ingatlanhoz kötött jog, amelyet sem a szolgáltatás szünetelése, sem a tulajdonos változása nem érintenek.

A kérdés tehát a hatályos jogszabályok szerint félrevezető, mivel a választópolgárokban azt a téves benyomást keltené, hogy a népszavazásra bocsátandó kérdésre adott igenlő válasszal a fennálló jogi helyzet megváltoztatására szavaznának, holott valójában a hatályos szabályozást erősítenék meg.

Mindezek alapján az Alkotmánybíróság az OVB végső döntésével megegyezően, de az Alkotmánybíróság jelen határozatában foglalt indokolás szerint megállapította, hogy az aláírásgyűjtő íven szereplő kérdés nem felel meg a választópolgári egyértelműség követelményének.

Így az Alkotmánybíróság az OVB 27/2009. (I. 30.) OVB határozatának rendelkező részét helybenhagyta, az Alkotmánybíróság jelen határozatában kifejtett indokok alapján.

Az Alkotmánybíróság határozatának közzétételét az OVB határozatnak a Magyar Közlönyben való megjelenésére tekintettel rendelte el.

Dr. Paczolay Péter s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Balogh Elemér s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bragyova András s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kovács Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lenkóvics Barnabás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lévy Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Trócsányi László s. k.,
alkotmánybíró